

Syddjurs Kommune
Byrådet
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltøft
Att. Udvalget for sundhed, ældre og social

Kolind, d. 22. september 2021

Høringssvar vedr. Budget 2022 – Sansehave i Kultur- og Bevægelsespark Kolind

Hermed fremsendes høringssvar til Budget 2022 til Byrådet i Syddjurs Kommune samt særligt fagudvalget for Sundhed, Ældre og Social vedr. tilblivelse og involvering i sansehaven og demens-området af Kultur- og Bevægelsesparken i Kolind.

Ambitionen med dette høringssvar er at opnå politisk og økonomisk tilslutning fra det samlede byråd og særligt at involvere Udvalget for sundhed, ældre og social i et helt unikt udviklingsprojekt inden for udvalgets særlige fagområde; ældre med demens. Der ansøges specifikt om følgende 2 genstande:

- ☐ 0,2 mio. kr. til finansiering af arkitekt mhp. idéudarbejdelse og skitsetegning specifikt på sansehave-delen af det samlede projekt
- ☐ 1,5 mio. kr. som medfinansiering til etableringen af sansehaven

I det følgende præsenteres baggrund og projektidé til Kultur- og Bevægelsesparken i Kolind med specifikt fokus på sansehavedelen.

Det er ambitionen at skabe et decideret eksempelprojekt i Syddjurs Kommune, som andre kommuner og relevante institutioner vil kunne søge inspiration i.

Sansehave

Gennem vores research har vi kunne konstatere et stort behov for udendørs dagtilbud målrettet demente og i særlig grad til borgere i tidlige stadier af demens. En sansehave i kombination med en kultur- og bevægelsespark vil imødekomme et behov og en interesse for samvær, bevægelse og sund social interaktion hos en lang række borgere på tværs af alder, køn, kognitive evner og helbredstilstand.

Syddjurs Kommunes Center for Demens, Frejasvænge i Kolind, har været en aktiv deltager og interessant i udformningen af kultur- og bevægelsesparken, og sansehaven og beplantning i hele parken er en vital del af projektet. Vi har i projektgruppen investeret en rigtig stor indsats i at skabe et unikt miljø, hvor især mødet mellem børn og demente er et kerneområde. Samtidig har det været målet at tilknytte Frejasvænge til det øvrige areal og derigennem at skabe en større integration af Frejasvænge i byen som helhed.

I projektet er det blevet prioriteret at sikre et solidt vidensniveau og involvering af relevante interessenter og sparringspartnere. I relation til sansehaven har vi foruden Demenscenter Frejasvænge haft løbende dialog med

Nationalt Videnscenter for Demens, Demensfælleskab Østjylland samt Landskabsarkitekt Helle Nebelong, som er en af landets førende autoriteter indenfor design og anlæg af sansehaver.

Fælles for dem alle er, at de er særdeles interesserede i projektet, og ser det som et meget ambitiøst og spændende projekt, som de rigtig gerne vil deltage i. Som en del af vores research i udviklingen af projektet, er det væsentligt at pointere, at vi med sansehaven og dets placering i høj grad vil kunne bidrage i forhold til Statens Byggeforskning Institut's anbefalinger, SBI259 og SBI263, der omhandler indretning af udearealer, der fremmer trivsel og livskvalitet for demente i plejeboliger.¹

Specielt dialogen med Demensfælleskab Østjylland² skal fremhæves, da projektet netop adresserer et akut behov hos disse. Essensen af dialogen med Demensfællesskabet Østjylland er opsummeret i vedlagte interessetilkendegivelse, Bilag ”Demensfaglige overvejelser ved etableringen af Kolind Kultur- og Bevægelsespark”.

Der er et stort og akut behov for, at kunne tilbyde patienter i tidligt og mellem stadie af demenssygdommen, nogle rammer og vilkår, som sker i tilknytning til et demenscenter – men som samtidig åbner op for muligheder for at være ”udenfor” centerets faste rammer under hensyn til sygdommens stadie. Det kan være svært i tidlige stadier, at erkende og forholde sig konkret til egentlige demenscentre, men samtidig er der et behov for at blive introduceret hertil. Også for pårørende. Grundet placeringen har vi i Syddjurs Kommune en enestående mulighed for at Frejasvænge kan udnytte de faciliteter, som Kolind+ tilbyder, kombineret med en sansehave af høj kvalitet samt kultur- og bevægelsesparkens øvrige indhold. Det vil give en helt unik løsning, hvor lokation og aktivitet løbende kan tilpasses processerne i sygdomsforløbet. Der er et udpræget behov herfor, ikke kun hos patienterne, men også blandt pårørende og personale.

Det skal også noteres, at en del af motivationen for at gøre projektet så visionært og kvalitetsbunden som muligt, er ambitionen om at realisere en stor del af de målpinde, der er opsat i Handleplan for Demensindsatsen i Syddjurs Kommune.

Ydermere har vi gravet i en del forskning i mødet mellem demente og børn – Et møde, der af eksperter betegnes som ideelt og motiverende for begge parter, grundet sammenlignelige kognitive niveauer. Derfor er placeringen i sammenhæng med Kolind Børnehus endnu et særligt og endnu sjældent forhold, som også vil medvirke til at skabe en unik løsning, ikke kun i Syddjurs, men i hele Østjylland.

Et gennemgående tema i hele udformningen af kultur- og bevægelsesparken er, at løsningerne skal kunne rumme flere brugergrupper samtidig og skabe interaktion mellem borgere på tværs af alder, køn og sundhedstilstand i øvrigt, og om man er til sport eller motion, foreningsorganiseret eller ej.

Baggrunden for den nye Kultur- og Bevægelsespark i Kolind

Helt kort er det samlede projekt etableret på baggrund af en række behov fra et stort antal foreninger, institutioner samt borger- og brugergrupper, kombineret med at kommunens grønne arealer, der ligger attraktiv og centralt i området mellem Kolind+ og Kolind Centralskole og Kolind Børnehus kun bruges meget lidt³.

Institutionerne og foreningerne i Kolind er alle velfungerende og har fornuftige rammer, men som det også er gældende for andre større byer, er der ingen grønne arealer i byen, hvor man kan mødes og samles på tværs. Den enkelte brugergruppe fungerer isoleret, mens tilskyndelsen til samvær med andre grupper er minimal.

¹ Se bilag ”SBI 259” og ”SBI 263”

² Et tæt samarbejde mellem Alzheimerforeningen og 4 kommuner: Syddjurs, Aarhus, Favrskov og Odder

³ De samlede udfordringer og behov er kortlagt gennem diverse borgermøder, interessentworkshops osv. – ligesom alle primærinteressenterne (Kolind Skole, Kolind Børnehus, Frejasvænge, Kolind+, Kolind-Perstrup Idrætsforening m.fl.) har udgjort både arbejds- og styregruppe i forbindelse med tilblivelsen af projektet.

Som 'Letbane-by' med stor tilflytning, er det et forhold, som også afspejles blandt ny-tilflyttere, og naturlige rammer for at mødes udendørs med andre borgere i byen er et stort ønske, særligt blandt denne gruppe.

De kommunale arealer der indgår i kultur- og bevægelsesparken er "den gamle rådhusgrund", der er centralt placeret i byen i et område udlagt til offentlige formål, hvor også Kolind Centralskole og SFO, Kolind Børnehus, Kolind+, Demenscenter Frejasvænge og Kolind Svømmebad er placeret, og samtidig ligger området tæt på byens boligområder. Placering midt mellem alle institutionerne og samtidig tæt på byens borgere gør at den nye kultur- og bevægelsespark i høj grad også kan agere facilitator for mødet mellem alle de forskellige brugergrupper.

Samarbejdet med Syddjurs Kommune

Det overordnede projekt, som udover sansehaven, består af en kombination af facilitering af aktivitet, kulturelle begivenheder, trafikssikkerhed m.m., er tæt koordineret med kommunens administration. Udvalget for plan udvikling og kultur har bevilget 1 mio. kr. til projektet som medfinansiering, fra pulje til kulturelle investeringer og Udvalget fra natur, teknik og miljø har bevilget samlet 1 mio. kr. til et vejprojekt, der indeholder renovering af eksisterende parkeringspladser og ændring af adgangsvej til servicevej. Endelig er der tilknyttet administrative projektressourcer fra kultursekretariatet samt plan og mobilitet.

Projektet er som helhed forankret hos Udvalget for plan, udvikling og kultur, og har modtaget anbefaling fra Borgmester Ole Bollesen til brug for fondsansøgninger.

Det er projektgruppens opfattelse, at borgerne i Kolind og Syddjurs Kommune tilsammen har mulighed for at skabe et helt unikt projekt bestående af aktivitetsmuligheder, sansehave, kulturplads, nye parkeringsarealer og bedre trafikssikkerhed, jf. en foreløbige idéskitse vist ovenfor. Et projekt, som helt grundlæggende har til formål at understøtte de stadigt stigende udfordringer med at etablere fællesskaber og møder mellem mennesker.

Konklusion

Projektgruppen står med nogle helt specielle udfordringer kombineret med nogle yderst sjældne og attraktive rammer som tilsammen gør, at vi kan lave en helt unik løsning i Syddjurs Kommune. For at sikre et højt og ambitiøst niveau med eksempel-effekt, har vi taget kontakt til landskabsarkitekt Helle Nebelong, der er en af landets førende indenfor design og anlæg af sansehaver. Hun har en stor og velfunderet erfaring og har beskæftiget sig med mange relevante aspekter og har et imponerende cv: www.hellenebelong.com.

Projektgruppen ønsker at tilknytte Helle Nebelong til projektet med henblik på at få udarbejdet et skitseprojekt til sansehaven. Dette vurderes at kunne realiseres for 0,2 mio. kr., genstand 1 for ansøgningen.

Baseret på diverse dialoger med anlægsvirksomheder og branchefolk estimeres sansehaven at kræve en investering på ca. 3 mio. kr.

På baggrund af rådgivning fra fundraisere og dialog med fonde, Lokale- og Anlægsfonden m.fl. vurderes det, at projektet for at kunne stå stærkt hos øvrige relevante fonde skal kunne godtgøre en forpligtende medfinansiering på mindst 50% af anlægssummen. Derfor ansøger projektgruppen Byrådet om en yderligere bevilling på 1,5 mio. kr. i budget 2022 til realisering af sansehaveprojektet, genstand 2 for ansøgningen.

Med venlig hilsen

Kolind og Oplands Distriktsråd

Morten Frost
Søndermarken 76
8560 Kolind

Telefon nr.

E-mail

E-mail

Korte facts om projektforslaget

Projektgrundlag: Etablering af en kultur og bevægelsespark på et stykke kommunalt ejet jord

